

Hugo Bouter e.a.

De Geest en het zuchten van de Schepping

Gedachten naar aanleiding van enkele
passages uit Romeinen 8

Copyright © H. Bouter
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Eerste editie 2011 Boeken om de Bijbel

Distributie: Johannes Multimedia, Postbus 31, 3940 AA Doorn
E-mail: johannes.multimedia@solcon.nl
www.johannes-multimedia.nl
ISBN 978-90-70926- -
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Want wij weten, dat de hele schepping tezamen zucht en tezamen in
barensnood is tot nu toe.*

*En (...) ook wijzelf zuchten bij onszelf in de verwachting van het
zoonschap: de verlossing van ons lichaam.*

*En evenzo komt ook de Geest onze zwakheid te hulp; want (...) de Geest
Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke verzuchtingen.*

Inhoud

Woord vooraf	7
1. De gave van de Geest	9
2. Reikhalzend verlangen	13
3. De schepping is aan de ijdelheid onderworpen	15
4. De schepping zucht	17
5. De gemeente zucht	19
6. De Geest zucht	21

Woord vooraf

Met de komst van de Heilige Geest zijn de laatste dagen aangebroken (Hand. 2:17; Hebr. 1:1). Door het werk van de Geest stuwt God de geschiedenis voort naar de voleinding. De Geest is aan de gelovigen geschonken als het onderpand van Gods grote toekomst (2 Kor. 1:22; 5:5; Ef. 1:14). De term ‘onderpand’ is afkomstig uit de economische wereld, de handelswereld. We zouden het ook kunnen omschrijven als ‘eerste aanbetaling’. De komst van de Geest is de waarborg en de garantie van de toekomstige heerlijkheid. De Geest die in ons woont, verbindt ons met die nieuwe, nog toekomstige wereld; het lichaam waarin wij wonen, verbindt ons met een schepping die nu nog zucht en uitziet naar de verlossing.

Gouda, najaar 2011

H. Bouter

1. De gave van de Geest

Er is in de Schrift een nauw verband tussen de heilsfeiten van de opstanding en de verheerlijking van Christus in de hemel, en het feit van de uitstorting van de Heilige Geest hier op aarde. Hij is immers de Geest van de verhoogde Christus. Met de komst van de Geest zijn ook de laatste dagen aangebroken (Hand. 2:17; Hebr. 1:1). Door het werk van de Geest stuwt God de geschiedenis voort naar de voleinding. De Geest is daarom aan de gelovigen geschonken als het onderpand van Gods grote toekomst (2 Kor. 1:22; 5:5; Ef. 1:14).

De term 'onderpand' is afkomstig uit de economische wereld, de handelswereld. We zouden het woord ook kunnen omschrijven als 'eerste aanbetaling'. De komst van de Geest is de waarborg en de garantie van de toekomstige heerlijkheid. De Geest die in ons woont, verbindt ons met die nieuwe, nog toekomstige wereld; het lichaam waarin wij wonen, verbindt ons met een schepping die nu nog zucht en uitziet naar de verlossing.

Met name in Romeinen 8 spreekt de apostel op indringende wijze over de Heilige Geest en Zijn werk. We hebben in dit hoofdstuk een drievoudige *zegen* tengevolge van onze positie in Christus:

1. de Geest is het nieuwe levensbeginsel dat ons als christenen beheerst en dat ons heeft vrijgemaakt van de wet van de zonde en de dood (vs. 2);
2. de Geest woont ook als Persoon in ons en Hij getuigt met onze geest dat wij kinderen van God zijn (vs. 9-16);
3. God heeft een plan met ons – een eeuwig raadsbesluit – en Hij is vóór ons, zodat niets ons kan scheiden van Zijn liefde (vs. 28-39).

Maar er is in dit hoofdstuk ook sprake van een drievoudig *zuchten*:

1. het zuchten van de schepping of het schepsel (vs. 22);
2. het zuchten van de gelovigen (vs. 23);
3. en ook het zuchten van de Geest Zelf (vs. 26).

Wat aan de gelovigen in de Geest geschonken is, is een bron van vreugde. Verzekerd van het heil, bevrijd van slaafse angst, roepen wij door de Geest God aan als onze Vader. Wij mogen ons kinderen van God weten, aan wie de erfenis van God en van Christus is toegekend (Rom. 8:14-17). Tegelijk horen wij uit Paulus' mond dat zij die mede-erfgenamen zijn van Christus, ook delen in Zijn lijden. Onze Heer en Heiland is immers de Gekruisigde.

De woorden over het lijden worden in vers 18 als het ware uitvergroot. Er is sprake van het 'lijden van de tegenwoordige tijd', dat wil zeggen van de tijd die zal eindigen met de wederkomst van Christus. Dat lijden beperkt zich niet tot vervolgingen. Het is *alle* lijden dat we in een door de zonde geteisterde wereld ontmoeten. Midden in het leven zijn wij omgeven door de macht van de dood. Wij wandelen door een dal van diepe duisternis, het dal van de schaduw van de dood (Ps. 23:4). Al dat lijden weegt echter niet op tegen de toekomstige luister van Gods kinderen. Wij komen

hier weer in aanraking met die voor heel het Nieuwe Testament kenmerkende spanning tussen het 'reeds' van de begonnen heilstijd en het 'nog niet' van het volle heil. Nu al zijn de gelovigen kinderen en zonen van God. Maar pas bij de wederkomst zal voor aller oog openbaar worden wie Gods kinderen zijn (vgl. 2 Tess. 1:10; 1 Joh. 3:2).

2. Reikhalzend verlangen

Naar die dag ziet de schepping met reikhalzend verlangen uit (Rom. 8:19). Men heeft uit dit vers wel afgeleid dat het Paulus niet zou gaan om de kosmos op zich, maar dat zijn woorden hun spits vinden in het heil dat wij als verlost en zullen ontvangen. Bij 'schepping' zou men moeten denken aan de *mensen*wereld. Toch is dat een te beperkte opvatting. Zou bij 'schepping' alleen te denken zijn aan de mensen, dan zou dat betekenen dat vers 19 eigenlijk geen nieuws bevat ten opzichte van vers 18. Je loopt bovendien gevaar het heil van God te versmallen. Maar als Israëliet wist Paulus dat hoop voor de gelovigen ook hoop voor de schepping betekende (vgl. Jes. 11 en 65). De mens is geen van de wereld losstaand individu.

We moeten de uitspraken over de kosmos en die over de mens dus niet tegenover elkaar zetten. De apostel is zich als boodschapper van het evangelie van Gods heilbrengende gerechtigheid voor de mens bewust van een wereldomspannend perspectief. Bij 'schepping' of 'schepsel' (SV) moeten we dus denken aan het geheel van de schepselmatige werkelijkheid, de totaliteit van het geschapene.

Paulus spreekt over de schepping als over een *persoon*, zoals we dat ook in het Oude Testament wel vinden (vgl. Ps. 98:8; Jes. 55:12). Het Griekse woord voor 'reikhalzend verlangen' betekent letterlijk 'het opsteken van het hoofd'. Vanuit het lijden en de benauwdheid wordt hoopvol uitgezien naar de verlossing (vgl. Fil. 1:20). De verheerlijking van Gods kinderen betekent dat met hen ook de kosmos zal stralen in de luister van God. Daarom leeft het schepsel nu tussen vrees en verwachting.

3. De schepping is aan de ijdelheid onderworpen

Het moet elke bijbellezer wel opvallen dat er sterke woorden gebruikt worden om de nood van de kosmos te beschrijven. De schepping is aan de vruchteloosheid, de ijdelheid onderworpen (vs. 20). Dat is een heel typerend woord om het leven te omschrijven dat vervreemd is van God en dat aan de dood is onderworpen. Het doet je denken aan het sombere refrein van het boek Prediker: alles is ijdelheid, alles is lucht en leegte. Romeinen 8:20 is om zo te zeggen een kort commentaar bij het boek Prediker.

De onderwerping aan de zinloosheid hangt nauw samen met de in vers 21 genoemde slavernij van de *vergankelijkheid*. Aan de vergankelijkheid dienstbaar, kan de schepping niet meer tot haar doel komen. Dat alles klinkt bijzonder pessimistisch. Toch is hier geen sprake van een dualistische wereldbeschouwing alsof de schepping als zodanig boos zou zijn, en evenmin van een onderwaardering van het geschapen leven zoals in de gnostiek. Paulus weet van de goedheid van het door God geschapen leven. De schepping is bestemd voor leven en bloei, maar ze is onderworpen aan verderf en dood. Dat is niet haar eigen wil.

Dat wereld en leven aan de dood vervallen zijn, vloeit voort uit het feit dat de schepping door een ander aan de zinloosheid is onderworpen.

Wie is die *ander*, degene die haar aan de vruchteloosheid heeft onderworpen? Daarop zijn twee antwoorden mogelijk. Volgens vele uitleggers is het God, die de wereld aan de vruchteloosheid heeft onderworpen. Maar in het licht van deze brief kan men ook denken aan de mens zelf, want Paulus zegt: ‘Door een mens is de zonde de wereld binnengekomen en door de zonde de dood’ (Rom. 5:12). Wij kunnen het gegeven dat de aarde en de mensen ten dode lijken opgeschreven, niet aan God verwijten. Het is het wanbeheer van de *mens*, die zijn roeping verzaakt heeft. Het is duidelijk dat Paulus hier zinspeelt op Genesis 3, de geschiedenis van de zondeval. Op die val is de aangekondigde straf, de *dood*, gevolgd. God heeft in Zijn regering de schepping aan de vruchteloosheid onderworpen vanwege de eerste mens, die in zijn rebellie de schepping heeft meegesleurd. De verwevenheid van het doen en laten van mensen en het lot van de schepping vinden we ook in de profetische prediking van het Oude Testament (zie bijv. Jes. 13:9-11; 24:1-6; Joël 2:10; 3:15v.; Hab. 3:1-6).

Maar dan ineens valt het woord ‘hoop’. Paulus kijkt naar de schepping met een gelovige, op God gerichte blik. Onze God is de God van de *hoop*, en de hoop is sterker dan de kracht van de dood. De schepping kan de hoop niet kwijtraken. De paradijsbelofte geeft grond aan de verwachting dat de schepping uiteindelijk zal worden hersteld (Gen. 3:15). Ze zal worden bevrijd uit de slavernij van de machten van het verderf en zal delen in de glorieuze vrijheid die Gods kinderen ten deel zal vallen. Vanwege die hoop is er het reikhalzend verlangen, dat in de geschiedenis van de mensheid en in heel de schepping leeft. Het geloof beluistert dat in het hijgen en kreunen van het schepsel: de mensenwereld, de dierenwereld, het milieu, de hemellichamen.

4. De schepping zucht

Er gaat een zucht van verlangen door de schepping: 'Want wij weten dat tot nu toe de ganse schepping in al haar delen zucht en in barensood is' (Rom. 8:22). In de Joodse traditie is sprake van de barensweeën, de noden en moeiten die aan de komst van de Messias voorafgaan. Ook in het onderwijs van Christus aangaande het einde is sprake van de weeën, de geboortepijnen die voorafgaan aan de 'wedergeboorte', d.i. de vestiging van het komende Vrederijk (Marc. 13:9; vgl. Matt. 19:28). De woorden van de apostel moeten tegen deze achtergrond worden verstaan. Zoals een vrouw onvrijwillig (noodgedwongen) de weeën van de bevalling doorstaat, kreunend en zuchtend, zo beleeft de schepping de periode 'tot nu toe' als een spannende tijd waaronder ze gebukt gaat.

De gebruikte werkwoorden onderstrepen dat het een zuchten betreft dat universeel is en heel de schepping doortrekt. Letterlijk staat er: 'samen zuchten en samen in barensood zijn' (vs. 22). Het beeld van de barensweeën maakt duidelijk dat de verlossing aanstaande is. Terwijl Paulus' tijdgenoten in hun denken over de wereld en het heil de blik gericht hielden op een onzekere toekomst, weet de apostel vanuit de hem geschonken openbaring

van de opgestane Christus, dat die toekomst al begonnen is. Christus is het Centrum van alles: Hij is gekomen en Hij zal komen!

De apostel schrijft met nadruk: 'wij weten' (vs. 22). Wij: dat zijn de gelovigen, dat is de gemeente van Christus. Vanuit dit inzicht in Gods gedachten kan Paulus spreken over de christelijke hoop. Het is geen kosmologische, filosofische speculatie noch een cultuuranalyse, maar een gelóófsgetuigenis. De gemeente verstaat het onbewuste verlangen van de schepping als *verwachting*. Dat weten verbindt haar met de kosmos in haar strijd en lijden, zuchten en steunen. De vervuiling, vergiftiging en vernietiging van de schepping laat christenen niet onberoerd, die immers geroepen zijn tot verantwoordelijk handelen.

5. De gemeente zucht

In de gemeente wordt het onbewuste verlangen van de schepping tot een bewuste daad: het zuchten verandert in *verwachten*. Dit vanwege de Geest, die de gemeente als eerstelingsgave ontvangen heeft (vs. 23). Inhoudelijk komt dit overeen met wat hierboven is opgemerkt over de Geest als onderpand. Terwijl wij daar te maken hebben met een term uit het handelsverkeer, brengt het begrip ‘eerstelingen’ ons in de sfeer van de tempeldienst. Gods wet gebood de Israëlieten de eerste opbrengst van de koren- en de wijnoogst, alsook van de vruchten van de bodem aan de HERE te offeren (vgl. Deut. 18:4; 26:1). Die eerstelingen vertegenwoordigden de hele oogst. Zo vertegenwoordigt de inwonende Geest de grote oogst in de eindtijd. In de gave van de Geest komt op een bepaalde wijze de volheid van Gods heil tot de mens. Let wel: op een voorlopige wijze, op de manier van de vertegenwoordiging. Het deel staat voor het geheel. De Geest is de garantie van de volle verlossing bij de wederkomst van Christus.

De Geest legt de verbinding tussen het heden en de toekomst. Daarom zuchten de gelovigen ook. Dat is niet zozeer ondanks de hun geschonken gave van de Geest, maar veeleer *dankzij* de Geest. Hun zuchten is het roepen van kinderen tot hun hemelse Vader.

Het is te vergelijken met het zuchten van een zieke die aan de beterende hand is. Juist het verlangen naar volledig herstel doet hem zuchten. Het is geen machteloze verzuchting, want de hoop richt zich op de verlossing die de Heer in het vooruitzicht stelt. Namelijk de verlossing van ons lichaam, de bevrijding van ons aardse bestaan uit de greep van zonde en verderf. Een gelovige wordt niet *van* zijn lichaam verlost. Zijn lichaam zélf wordt door de Schepper verlost en verheerlijkt (vgl. Fil. 3:21), zo zeker als wij belijden dat Christus is opgestaan en met een verheerlijkt lichaam in de hemel is opgenomen. Zover reikt de hoop van de christen, want God komt met het schepsel tot Zijn doel.

Dankzij Pasen en Pinksteren kan Paulus getuigen dat de hoop niet beschaamt (Rom. 5:5). Ze ligt verankerd in de gekruisigde en opgestane Heer. Ze richt zich op dat wat nu nog niet wordt gezien. Stel dat je het zou kunnen zien, dan zou je erover kunnen beschikken, maar dan is het geen hoop meer (vs. 24). Hopen op verlossing voor mens en schepping is een zaak van lange adem, van bidden en strijden, volharding en geduld, van reikhalzend uitzien (vs. 25).

6. De Geest zucht

Niet alleen de schepping zucht en niet alleen de gelovigen zuchten. Paulus spreekt in de verzen 26 en 27 over het zuchten van de Heilige Geest. Daarin komt de Geest ons te hulp, schrijft de apostel. Het hier gebruikte Griekse werkwoord wijst op ondersteuning, in de zin van het verlenen van bijstand. Die hulp houdt verband met de zwakheid van de gelovigen als zij bidden tot God. Wij weten niet te bidden 'naar behoren', of 'gelijk het behoort' (SV). Dat wil zeggen: naar de maatstaf van God.

Wij mogen die woorden niet uit hun verband rukken. Het gaat de apostel om de verlossing van ons bestaan en de komende heerlijkheid. Maar die dingen onttrekken zich aan ons menselijk inzicht. Wij weten dat die heerlijkheid komt, maar niet wat zij inhoudt. Wat wij zien en ervaren, is lijden. De verwachting van het geloof richt zich op 'wat geen oog heeft gezien, geen oor gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, wat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben' (1 Kor. 2:9). De bidder verstaat zijn eigen nood nog niet, hoeveel te minder de hem toegezegde heerlijkheid van God. Wij bidden wel tot God en gebruiken zo goed mogelijk onze woorden, maar wij missen vaak inzicht in Gods plannen en wegen. Wij kunnen niet bidden zoals het behoort. Eerder had

de apostel gezegd: wij weten! Nu maakt hij ons duidelijk dat dit nooit kan leiden tot een hoogmoedige houding. Voor grootspraak bestaat geen enkele reden! Integendeel, de gelovige blijft vragen om licht. De gave van de Geest houdt ons klein en afhankelijk. Maar dat neemt de ware geloofszekerheid niet weg.

In onze zwakheid komt de Geest ons echter te hulp als onze Pleitbezorger. Hij bidt voor ons, lezen we, met onuitsprekelijke verzuchtingen (vs. 26). Denkt Paulus hierbij aan vreemde talen die de Geest geeft uit te spreken? Ik denk het niet, want terwijl het spreken in talen niet aan iedere christen gegeven is, geldt het bidden van de Geest *alle* gelovigen. Het gaat om een *eigen* gebed van de Geest, dat als zuchten in het hart aanwezig is. De Geest bidt plaatsvervangend ten behoeve van de gelovigen. Hij neemt ons bidden om zo te zeggen over, niet als iemand *buiten* ons, maar als de Geest die *in* ons woont en werkt.

Het zuchten van de Geest onderscheidt zich van het zuchten van de schepping en van de gelovige, doordat het van een *andere* orde is dan die van de schepselmatige werkelijkheid. Het zijn 'onuitsprekelijke verzuchtingen', dat wil zeggen: niet uit te spreken (vgl. 2 Kor. 12:4: de onuitsprekelijke woorden die Paulus in het paradijs heeft gehoord). Maar wat voor mensen onuitsprekelijk is, wordt door God verstaan. God weet waar de Geest op doelt. Hij onderkent in dit zuchten van de Geest de volvoering van Zijn eigen voornemen. 'Gelovige christenen leven onder het beschuttende dak van een volmaakt gebed tot God, dat als het ware achter hun rug wordt gebeden, maar dat wel in hun eigen hart opklinkt en daar door God die alles doorgrondt wordt aangetroffen' (Jakob van Bruggen).